

ШКІЛЬНИЙ ГОЛОС

03 березня
2014 року

число 6

Випускає учнівська рада Яворівської загальноосвітньої школи I-III ступенів

Шевченко завжди з нами!

У літературі кожного народу серед її великих творців є поети, імена яких оповиті невмирущою любов'ю і славою. Таким поетом українського народу є Тарас Шевченко, чия безсмертна спадщина – одна з найбільших вершин літератури.

Дата 9 березня 2014 року має стати знаменною для всієї української нації. Адже, 200 років тому, у цей день на світ прийшов не просто художник, не просто поет, а провідник української нації, який у своїх творах показав шлях до боротьби за краще життя. Шевченко – геній світового масштабу, велетень духу, митець могутньої творчої сили, непримиренний борець проти будь-якого гноблення людини людиною. Про нього написано і переписано дуже і дуже багато. Духовно він був, є і буде з нами, допоки жива Україна.

Шевченкові твори – це невичерпне джерело. Його «Кобзар» – це Біблія українського народу. І народ, який має такого поета, як Шевченко, і таку вічну книгу, як «Кобзар» – безсмертний. У книзі переплелися доля селянки-кріпачки з долею всієї неньки-України, боротьба гайдамаків та козаків за щастя і долю народу. Автор зібрав кожную сльозинку,

«Він був сином мужика – і став володарем у царстві духа. Він був кріпаком – і став велетнем у царстві людської культури. Він був самоуком – і вказав нові світи й вільні шляхи професорам і книжним ученим».

І. Франко

найменший стогін кріпака. Із глибини Шевченкової душі народжувалися вірші, в яких виражена любов поета до рідної України, народу, мови та культури.

Однією із заслуг Шевченка стало те, що він вивів із тривалого занепаду нашу мову, а українську літературу підніс до європейського рівня.

Тарас Шевченко живе серед нас і сьогодні. Разом із нами він сперечається, бореться, допомагає становленню держави. Його слово, палке і гнівне, щедре і ласкаве, добре і воївниче, завжди з нами, як провідна зоря. Шевченко символізує душу українського народу, втілює його гідність, дух і пам'ять. Нині, коли Україна стала місцем найжорстокіших експериментів віку, Шевченкове сонце зазирає нам у вічі так, як ще ніколи.

Актуальність Шевченка сьогодні не в тому, що він порушував великі вічні питання або дав нам відповідь на них, – кожне покоління мусить само шукати відповіді на питання, поставлені часом

*Ще не були епохи для поетів,
Але були поети для епох!*

Ліна Костенко

Ці слова засвідчують велич Тараса Шевченка – Поета, Художника й Пророка, який, простуючи крізь століття в сьогодення, начебто стає сучасником і співучасником наших патріотичних діянь.

Шана Великому Кобзареві

Одним з проявів всенародної шани до Т.Г.Шевченка є спорудження пам'ятників Великому Кобзарю. На Прикарпатті їх налічується близько 150.

На сьогоднішній день на Косівщині споруджено 10 пам'ятників поету. Першим своєрідним пам'ятником Шевченкові став пам'ятний камінь на високій Сокільській скелі. Це – чотирикутний кам'яний стовп, що звужується доверху. Його витесали гуцульські майстри із суцільного каменя в середині XIX століття. На цьому пам'ятнику викарбували Шевченкові слова:

*«Схаменіться! Будьте люде,
Бо лихо вам буде!
Розкуються незабаром
Заковані люди –
Настане суд...»*

Згодом, у 1930 році, пам'ятник було знищено. 11 листопада 1990

року на честь 175-річчя з дня народження Т.Шевченка у селі Тюдів Косівського району було відкрито пам'ятник, який встановлено на місці зруйнованого. Виготовили його львівські скульптори Василь і Володимир Одрехівські, архітектор Костянтин Малайчук.

Цікаві факти про Великого Кобзаря

*Любов і шана вічна – Кобзареві.
Завжди він в серці нашому живе.
Його слова, як зорі променеві, –
Дороговказ нам у життя нове.*

Тарас Григорович Шевченко – великий український народний поет, геніальний митець-новатор, основоположник нової української літератури та української літературної мови. Видастний поет був водночас і драматургом, і повістярем, і фольклористом, і одним з найвидатніших майстрів українського живопису та графіки.

Шевченко – художник

Талант художника проявився значно раніше, ніж талант поета. Якщо перші літературні спроби припадають на 1836-1837 роки, то найбільш ранній малюнок, що дійшов до нас, відомий під назвою «Погруддя жінки», датований самим автором ще 1830 році. З цієї юнацької роботи і розпочалась творчість видатного художника.

Велике місце в Шевченковому доробку належить портретам. Він почав працювати над ними ще кріпаком. В Академії продовжував роботу в цій галузі. Незабаром він стає одним з відомих і популярних портре-

тистів. Більше 30 автопортретів Шевченко виконав у переломні моменти свого життя. Один з них зображений на сьогочасній купюрі номіналом в 100 гривень.

Шевченко – поет

*Він був поетом волі в час неволі,
Поетом доброти в засиллі зла.*

*Була у нього надзвичайна доля,
Та доля Україною була.
(Д. Павличко)*

Писати вірші Тарас Шевченко почав ще до звільнення з кріпацтва. Перша згадка про один із його ранніх віршів, що дійшла до нас, датована 31 березня 1837 року. Пізніше були написані «Катерина», «Тарасова ніч», «Іван Підкова», балада «Тополя», послання «До Основ'яненка», вірші «Перебендя», «Нащо мені чорні брови...». Вони й склали першу його поетичну збірку – «Кобзар», яка побачила світ у 1840 році.

Шевченко – прозаїк

Шевченко зазначав, що повістей у нього «десять коло двох набереться», нині відомі тексти лише дев'яти: «Наймичка»,

«Варнак», «Княгиня», «Музикант», «Несчастный», «Капитанша», «Близнець», «Художник», «Прогулка с удовольствием и не без морали».

Шевченко – драматург

Тарас Шевченко – не лише поет і прозаїк, а й драматург. Написав він кілька п'єс, але повністю збереглися лише драма «Назар Стодоля» та уривок з історичної драми «Микита Гайдай», в якій ідеться про національно-визвольну війну українського народу проти польської шляхти під керівництвом Богдана Хмельницького. Устами сотника Микити Великий Кобзар закликав слов'янські народи до братерства.

*Ілюстрація до драматичного твору
"Назар Стодоля"*

Шевченко – географ-дослідник

Одна з найбільш маловідомих сторінок біографії великого Кобзаря – участь в Аральській географічній експедиції 1848-1849 років.

Його включили до складу експедиції як художника, оскільки за відсутності фотографій успіх її залежав би від того, як вона наочно оформлена.

3 5 травня 1848 року Тарас Григорович – художник-дослідник Аральської географічної експедиції. Про це радісно повідомляє у листі А. Лизогубу: «Я тепер веселий йду на отенікчменне море Аральське. Не знаю, чи вернуся тільки!.. А йду, їй-богу веселий».

Через три місяці починається морська частина експедиції. На шхуні «Константин» було двадцять сім чоловік і з них чотири офіцери. Шевченко разом з Вернером плавають на кораблі у офіцерській каюті.

Тарас Григорович багато малює: пейзажі, портрети. Збереглось понад сто робіт, серед них – «Днювання експедиційного транспорту в степу», «Крутий берег Аральського моря» та інші. Натхненно пише. На цей період припадає основна частина його письмений творчості в заслання.

Відзначення 200-річчя з дня народження Тараса Шевченка

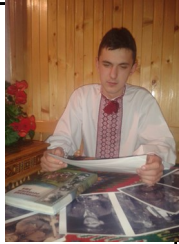
1. Загальношкільний виховний захід «Будеш, батьку, панувати, поки живуть люди» за участі батьків і громадськості.
2. Участь у Гуцульській Шевченкіані «Натхненні Шевченком»:
  - 2.1. дослідження творчості Т.Шевченка:
    - «Тарас Шевченко – великий син XIX століття, доби кріпаччини» (учениця 8 класу Вепрук Іванна);
    - «Світова велич Шевченка» (учениця 10 класу Кушмелин Іванна);
  - 2.2. художнє читання поезій Шевченка (провести класні конкурси по групах класів і загальношкільний);
  - 2.3. конкурс-виставка учнівських малюнків за творами Т.Шевченка (Вакалюк Назарій, 5 клас; Рибчук Роман, 7 клас; Ватаманюк Володимир, 8 клас; Романчич Роман, 8 клас);
  - 2.4. Шевченко в народному мистецтві (виставка творчих робіт, художніх виробів, присвячених творчості Т.Шевченка);
  - 2.5. конкурс-виставка стінгазет, присвячених життєвому шляху та творчості Кобзаря;
  - 2.6. музична Шевченкіана (Кіщук Мирослав, учень 11 класу; Хім'як Христина, учениця 8 класу).
3. Участь у районному Шевченківському святі (художнє читання поезій Т.Шевченка (Копильчук Ірина, учениця 7 класу; Вепрук Іванна, учениця 8 класу)).
4. Участь у конкурсах «Соняшник», «Іду з дитинства до Тараса» (учні 5, 7, 8, 10 класів).

Вікторина за Шевченком

1. Село, в якому народився Тарас Шевченко.
2. Село, в якому минуло дитинство Тараса Шевченка.
3. Що в перекладі з грецької мови означає ім'я Тарас?
4. Прізвище пана, кріпаками якого були Шевченки.
5. Імена батьків Тараса.
6. Скільки дітей було в сім'ї Шевченків?
7. Ім'я подружки дитинства Тараса, яку поет згадує у вірші «Мені тринадцятий минало»
8. Ім'я старшої сестри Тараса.
9. Хто був першим учителем малювання Тараса Шевченка?
10. Чий портрет був намальований для викуплення Шевченка з кріпацтва?
11. Хто намалював того портрета?
12. Як називається збірка поезій Т. Шевченка?
13. Скільки творів увійшло до першого «Кобзаря»?
14. Коли Тарас був викуплений з неволі?
15. Скільки років провів Тарас Григорович на засланні?
16. Який навчальний заклад закінчив Шевченко?
17. Учасником якої організації був Тарас Шевченко?
18. Яку книгу для маленьких дітей уклав і видав власним коштом Шевченко?
19. Яке наукове звання було присвоєне Шевченкові у 1860 році?
20. У якому році помер Шевченко? І де його було поховано?
21. Коли і де Т. Шевченко був перепохований?

Вітаємо!

**Учень 10 класу
Любомир Павлюк**
здобув I місце
на обласному конкурсі-захисті
науково-дослідницьких робіт МАН
Науковий керівник
Кіщук Г.В.,
заступник директора школи
з навчально-виховної роботи
ГУНТ

Вміємо виконувати

РЕВЕ ТА СТОГНЕ ДНІПР ШИРОКИЙ...

(Уривок з поеми «Причинна»)

*Реве та стогне Дніпр широкий,
сердитий вітер завива,
додолу верби гне високі,
горами хвилю підійма.*

*I блідний місяць на ту пору
із хмари де-де виглядав,
неначе човен в синім морі,
то виринав, то потонав.*

*Ще треті півні не співали,
ніхто ніде не гомонів,
сичі в гаю перекликались,
та ясен раз у раз скрипів.*

Наші земляки – лауреати Національної премії імені Т.Шевченка

Національна премія імені Тараса Шевченка – державна нагорода України, найвища в Україні творча відзнака за вагомий внесок у розвиток культури та мистецтва. Заснована 1961 р.

Василяшук Ганна (1924-2004) – українська майстриня художнього ткацтва, авторка декоративних рушників, верет тощо. Лауреат премії 1968 р. Народилася в с. Шешори.

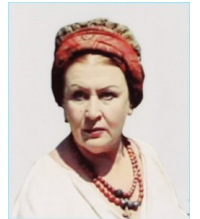
дання творів Івана Франка у 50-ти томах. Народився в с. Рожнів.

Вовк Віра (1926) – поетеса, прозаїк, драматург, перекладач. Лауреат премії 2008 р. за твори «Поезії», «Проза», «Спогади», «Сьома печать», «Роман-зілля».

Народилася в Бориславі, деякий час жила в Кутах.

виконання головних партій в операх «Царева наречена» М. Римського-Корсакова, «Ріголетто» Дж. Верді. Народилася в с. Рожнів.

Павличко Дмитро (1929) – видатний український поет, перекладач, літературний критик, дипломат, громадський діяч. Лауреат премії 1977 р. за книгу поезій «Любов і ненависть». Народився в с. Стопчатів.

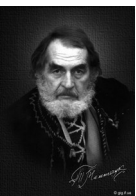

Іваничук Роман (1927) – український письменник, поет, громадський діяч, один з організаторів Товариства української мови ім. Т.Шевченка. Лауреат премії 1985р. за романи «Вода з каменем» і «Четвертий вимір». Народився в с. Трач.

Василь Лукашко (1935-2008) – різьбяр. Лауреат премії 1982р. за оформлення інтер'єру Івано-Франківського театру імені І.Франка. Народився в с. Сморна.

Василь Гарасим'юк (1956) - поет. Лауреат премії 2003р. за збірку віршів «Поет у повітрі». Народився в Караганді, але дитинство проходило в с. Прокурава.

Тарас Мельничук (1938-1995) – поет, політ'язень. Лауреат премії 1992р. за збірку поезій «Князь роси». Народився в с. Уторопи.

Стеф'юк Марія (1948) – оперна співачка, Народна артистка України та СРСР, Герой України. Лауреат премії 1998р. за

Федір Погребенник (1929–2000) – відомий український літературознавець, фольклорист, культуролог. Лауреат премії 1988р. за підготовку ви-

ШКІЛЬНИЙ
ГОЛОС

Випуск за учнівська рада
Яворівської загальноосвітньої
школи І-ІІІ ступенів

Редколегія
Відповідальна за випуск
Надія Копчук

Адреса:
с. Яворів,
Косівський район
Івано-Франківська область
Інд. 78644

Віддруковано офсетним способом
обсяг – 0,5 друкованого аркуша

Комп'ютерна верстка
Добросельського Віктора